

СТАНОВИЩЕ

от **Яким Валентинов Китанов - проф.д-р от ВУАРР**

(име, презиме, фамилия – академична длъжност в научна организация, научна степен)

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор ”

в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление 3.8. Икономика

Автор: *Цветелина Емилянова Симеонова*

Тема: *Финансиране на екологичната сигурност (в контекста на банковата система)*

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № 34 от 13.01.2026г. на Ректора на Университета по застраховане и финанси чл.- кор. проф. д.ю.н. Борис Велчев съм определен(а) за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема "Финансиране на екологичната сигурност (в контекста на банковата система)" за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.8. Икономика. Автор на дисертационния труд е Цветелина Емилянова Симеонова – докторант към катедра "Финанси и застраховане" в Университета по застраховане и финанси. Научен ръководител на докторантът е проф. д.ик.н. Виржиния Желязкова от УЗФ.

Предадените от Цветелина Емилянова Симеонова материали включват документи по представен опис:

1. Дисертационен труд
2. Автореферат на български език
3. Автореферат на английски език
4. Декларация за оригиналност и достоверност
5. Справка за изпълнението на минималните национални изисквания
6. Списък на публикациите на автора(заглавия и място на публикуване), свързани с дисертационния труд
7. Пълни текстове на публикациите на автора
8. Резюмета на публикациите

9. Автобиография

10. Заявление за допускане до публична защита

Докторантката е приложила 7 публикации от които две са под печат. Представените документи за изрядни и отговарят на изискванията.

2.Кратки биографични данни за кандидата

Цветелина Емилиянова Симеонова е докторант в докторска програма „Финанси, застраховане и социално осигуряване“ в Университета по застраховане и финанси, отчислена с право на защита.

Професионалният ѝ път се характеризира с над двадесетгодишен опит във финансовия и банковия сектор, включително на ръководни позиции в областта на управлението и контрола на кредитния риск, разработването на кредитни политики и мониторинга на портфейли. Заемала е длъжности в утвърдени банкови институции, където е отговаряла за стратегическо планиране, контрол на риска и координация на екипи.

Към настоящия момент е асистент в секция „Международна икономика“ към Института за икономически изследвания при Българската академия на науките, където участва в научноизследователска дейност, свързана с международни финанси, устойчиво развитие, климатични и екологични рискове и зелена трансформация.

Образователната ѝ подготовка включва няколко магистърски степени в областта на финансите, агробизнеса и икономиката, както и допълнителни специализации, свързани с устойчивото развитие и управлението на риска. Биографичните ѝ данни очертават последователно изградена експертиза, релевантна към тематиката на дисертационния труд и настоящата процедура.

3. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Предаденият дисертационен труд е в общ обем от 322 страници, от които 286 страници представляват същинския дисертационен текст, а останалите 36 страници са използвана литература. Обемът и широкият кръг използвани източници показват сериозна подготовка и задълбочена работа по темата.

В първата глава е изградена теоретичната основа на изследването. Докторантката прави ясно разграничение между екологична сигурност, екологична устойчивост и устойчиво развитие, което внася яснота в използваните понятия и създава стабилна основа за последващия анализ. Темата е разгледана не само като екологичен, но и като икономически и финансов въпрос. Аргументирано е защитена тезата, че банковата система може да има стратегическа роля във финансирането на екологичната сигурност при наличие на подходяща регулаторна среда и адекватни финансови инструменти.

Във втората глава изследването придобива по-изразен аналитичен характер. Систематизирани са различните подходи, механизми и инструменти за зелено финансиране, като не се прави само описателен преглед, а се предлага подредена и последователна изследователска конструкция. Разработени са авторски модели и индекси за оценка на ангажираността на банковия сектор, което придава допълнителна практическа насоченост на труда.

В третата глава е представен сравнителен анализ на различни юрисдикции, както и разглеждане на българския контекст. Това прави изследването едновременно международно ориентирано и приложимо към националната практика. Видно е доброто познаване както на регулаторната рамка, така и на банковата дейност. Практическата част логично допълва теоретичната и подкрепя формулираните изводи.

Считам, че дисертационният труд съдържа съществени научни и научно-приложни резултати, като докторантката показва умения за самостоятелно научно изследване и отговаря на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

4. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Приносите на докторантката могат да бъдат открити както в научно-теоретичен, така и в методологичен и практико-приложен аспект. В теоретичен план е изградена интегрирана икономическа рамка на екологичната сигурност, като е направено ясно разграничение между екологична сигурност и екологична устойчивост и е аргументирана специфичната роля на банковата система в управлението на екологичните рискове. Значим принос представлява и систематизирането на методологичските подходи, каналите, механизмите и инструментите за банково финансиране на екологичната сигурност.

В методологичен и емпиричен аспект са разработени авторски модели и индекси (ESFI, BEFI, GBPI, CBEI), чрез които се предлага количествено измерване на екологичната ангажираност на банковия сектор, както и е проведен сравнителен анализ на международни юрисдикции, разкриващ връзки между зеленото финансиране, макроикономическите характеристики и екологичните рискове.

Практическата значимост на разработката се изразява във формулираните конкретни препоръки за развитие на зеленото банково финансиране в България, както и във възможността разработените модели и индекси да бъдат използвани от БНБ, търговските банки и регулаторните органи при оценка на степента на екологизиране и при провеждане на климатични стрес тестове.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Към дисертационния труд са приложени общо 7 публикации, от които 1 студия и 6 научни статии, пряко свързани с тематиката на изследването. Три от статиите, публикувани във VUZF Review, са отчетени при изпълнението на минималните национални изисквания, които са покрити в необходимия обем.

Публикациите отразяват основни резултати от дисертационния труд, като разглеждат въпроси, свързани с екологичните инвестиции, екологизирането на банковата система и финансирането на екологичната сигурност. Те са самостоятелни, което ясно откроява личния принос на докторантката.

Считам, че представените публикации са достатъчни по обем и съдържание и адекватно отразяват научните резултати на разработката.

6. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания

От представената справка за изпълнение на минималните национални изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.8. Икономика е видно, че докторантката ги изпълнява в пълен обем.

Необходимият брой точки е осигурен както от дисертационния труд, който носи 50 точки по група показатели А, така и от научните публикации по група показатели Г, които формират допълнителни 30 точки. В този обем са включени три статии, публикувани във VUZF Review. Сумарният резултат от 80 точки потвърждава, че изискванията на нормативната уредба са изпълнени изцяло.

7. Автореферат

Авторефератът целите, тезата, хипотезите, методологията и основните резултати на дисертационния труд. Обобщени са водещите теоретични постановки и са формулирани научните и научно-приложните приноси.

Съдържанието му отразява коректно структурата и логиката на разработката и създава адекватна представа за нейната значимост. Авторефератът е изготвен съобразно изискванията на съответните правилници и изпълнява предназначението си като достоверно резюме на дисертационния труд.

8. Критични забележки и препоръки

Като конкретна препоръка следва да се отбележи необходимостта от по-активна публикационна дейност в реферирани и индексирани международни научни издания.

Подобна насоченост би допринесла за по-широко международно признание на резултатите от изследването, за утвърждаване на авторката в международната академична общност и за по-нататъшното ѝ професионално и кариерно развитие.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички изисквания(та) на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Правилника за приемане и обучение на докторанти в Университета по застраховане и финанси.

Дисертационният труд показва, че кандидатата Цветелина Емилянова Симеонова **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по Професионално направление 3. 8. Икономика, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Цветелина Емилянова Симеонова в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3. 8. Икономика;

..... 2026 г.

Рецензент: проф.д-р Я.Китанов

.....

(ак. дл. н. ст. име фамилия)